

Mistra Jan Hus – rehabilitace

Holandský teolog, kdysi také studovavší na Komenského bohoslovecké fakultě v Praze a dnes tam pracující jako doktorand, upozornil naši evangelickou obec, že se – pokud jde o „českou otázku“ a vztah ke katolíkům – brzo bude muset rozhodovat v otázce mnohem zásadnější, než byla ona (sám bych řekl okrajová, nicméně signifikantní) záležitost se Sarkanderem; rozumí se zásadnější proto, že už půjde nikoliv o náhražkové téma, často redukované na pouhé heslo, nýbrž vsutku o naši dnešní evangelickou či protestantskou identitu. Peter Morée napsal (v Ročence ETF 1993-1996, s. 71): *„Zanedlouho bude české evangelické teologii a církvi znovu předložena zásadní otázka. Znovu se o to postará katolická církev, znovu se to týká dějin. Znovu tedy k České otázce. Jinak než u Sarkanderova svatořečení se tentokrát ve věci angažují i evangelíci. Myslím na případnou rehabilitaci Mistra Jana Husa. Zajisté, katolická církev bude muset učinit pokání, pokud chce prohlásit, že Hus byl popraven neprávem. Evangelíci však nemohou přihlížet, jako by se jich to netýkalo. Případná rehabilitace – a vypadá to, že nejspíš bude – odebere evangelíkům důležitý argument v jejich dosavadní sebedefinici, totiž ten, že Husa upálili zlí katolíci, a tudíž je důvod, proč být evangelíkem. Pak se ukáže, jestli evangelická teologie bude schopna provést »aggiornamento«, zdnešnění. Možná, že v této debatě uvnitř evangelické teologie a církve bude znovu hrát přední roli hlava římskokatolické církve.“* Necháme-li stranou poslední ironickou větu (navazující na ironii, týkající se údajného „sjednocení“ všech evangelíků v případě Sarkanderova svatořečení), jde o postižení velké (nepředemtné!, nikoliv tedy jen určitými kruhy katolické strany jejich vlastním způsobem zpředemtnované) výzvy, která se staví před české (a ovšem nejen české) evangelíky na konci tohoto století a jistě ještě do prvních desetiletí třetího tisíciletí. Svým způsobem je totiž otázka eventuelní Husovy rehabilitace z katolické strany opět jen zástupným, náhražkovým symbolem, a to – kupodivu – pro obě strany. Ona velká výzva, kterou Morée vidí příliš konkretizovanou a tím zjednodušeně soustředěnou kolem Husa, tedy kolem jedné postavy tzv. první reformace, se týká vlastně celé reformace ve všech jejích proudech: název „reformace“ dovolil a vlastně si už dávno vynutil formulovat zásadu, že (nejen církve reformační, ale všechny církve, tedy) celá církev se musí chápat nejen jako reformovaná, nýbrž vždy znovu se reformující či alespoň „mající se reformovat“ – a po mém soudu nejenom sebe, ale pak také postupně vše kolem sebe (jako kvas) reformovat – tedy vždy znou k nekončícímu sebereformování, ale i reformování všech věcí lidských povolávaná, *semper reformanda*. Otázka, zda (česká, ale nejen česká!) „evangelická teologie bude schopna provést »aggiornamento«, zdnešnění“, je vlastně otázkou fatální. Je to otázka, zda (česká, ale nejen česká!) evangelická teologie – a vůbec ta která protestantská církev, tak tomu je třeba rozumět! – je schopna se nadále a ustavičně znovu reformovat, tj. zda ještě dokáže být resp. vždy znovu se stávat církví reformační, protestantskou (a tedy vždy pro něco anagažovanou a tedy také proti něčemu protestující).

(Praha, 980107-1.)